

Deloitte.

Gevinstpotentialer.

Udbredelse af e-journal

MedCom 7-projekter

5. maj 2010

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	4
1.1 Baggrund og formål med e-journal	4
1.1 Data i e-journal	5
1.2 Om MedCom 7- udbredelsen af e-journal	6
2. GEVINSTPOTENTIALER VED DELTAGELSE I PROJEKTET	8
2.1 Overordnede gevinster	8
2.2 Gevinster for alment praktiserende læger	8
2.3 Gevinster for sygehusansatte	11
2.4 Gevinster for borgerne	14
2.5 Gode råd til implementering	16

Copyright © Deloitte Business Consulting A/S. All rights reserved.

Rapportens anvendelse

Denne rapport er alene udarbejdet til Deloitte's opdragsgiver ud fra det givne opdrag. Deloitte påtager sig intet ansvar for andres anvendelse af rapporten. Kopiering af rapporten, helt eller delvis, må i hvert enkelt tilfælde kun ske med følgende tydelige kildeangivelse: "Gevinstpotentialer. Udbredelse af e-journal", Deloitte, 2010.

Kontakt

Spørgsmål til denne rapport's indhold kan stiles til:

Allan Kirk, partner, tlf. 36 10 26 03

Kristina Bojsen, manager, tlf. 36 10 26 25.

Om Deloitte Business Consulting A/S – Fra idé til virkelighed

Deloitte Business Consulting A/S fokuserer på udvikling og effektivisering af kundernes organisation, kerneprocesser, økonomistyring og it for at bidrage til realisering af kundernes strategiske målsætninger. Vi kender den offentlige sektor til bunds og kombinerer vores faglige kompetencer med evnen til at lede, styre og gennemføre projekter i et politisk miljø. Det kan være som rådgivere eller som ansvarlige for processer fra idéstadiet til implementering.

Deloitte er Danmarks største revisions- og rådgivningsfirma. Vi tilbyder en bred vifte af ydelser og kombinerer konsulentrollen i Business Consulting med Deloitte's kompetencer inden for revision, skat og finansiering. Det giver vores kunder en unik mulighed for at få integrerede løsninger, der er skræddersyet til de enkelte opgaver.

Vi er en del af den globale virksomhed Deloitte Touche Tohmatsu med 168.000 medarbejdere på verdensplan. Vi udvikler og deler viden på tværs af kontorer i mange lande. Inspirationen fra udlandet kombineret med systematisk metodeudvikling på tværs af landegrænser sikrer, at vores løsninger altid tager udgangspunkt i den seneste viden. Det er forudsætningen for, at vi i dag og i fremtiden kan være en attraktiv og værdiskabende rådgiver.

Deloitte Business Consulting A/S

Tlf. 36 10 20 30

Fax 36 10 20 40

E-mail: businessconsulting@deloitte.dk

www.deloitte.dk

Besøgsadresse

Weidekampsgade 6
2300 København S

Postadresse

Deloitte Business Consulting A/S
Postboks 1600
0900 København C

1. Indledning

Dette dokument beskriver gevinstpotentialer for praktiserende læger, sygehusansatte, borgere og andre aktører inden for sundhedsområdet ved at deltage i MedCom 7-projekterne omkring e-journal.

Dokumentet er baseret på interviews af deltagere i MedCom 6-projektet samt relevante undersøgelser og baggrundsmateriale.

1.1 Baggrund og formål med e-journal

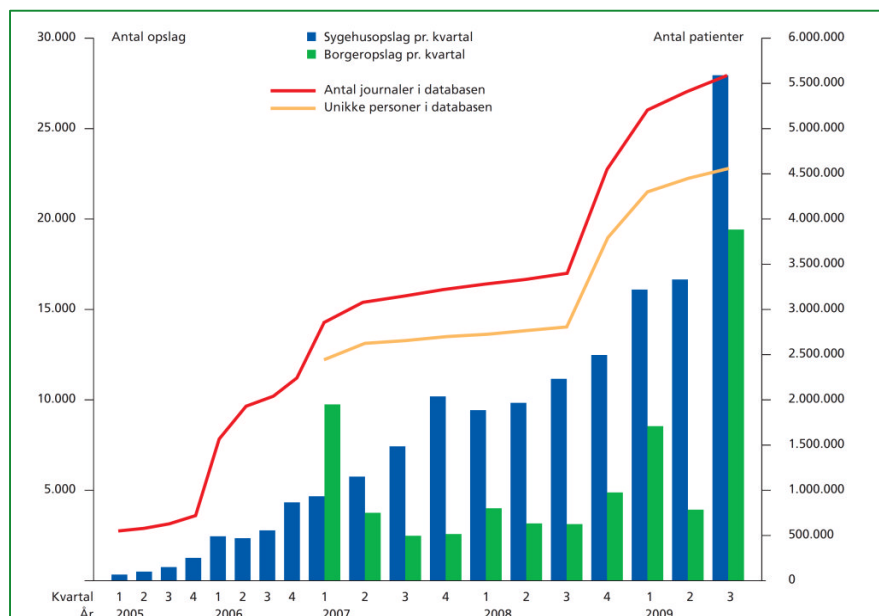
E-journal-projektet går ud på at skabe adgang til elektroniske journal-data leveret af danske sygehuse. Målet er derved at give sygehuse og almen praksis adgang til relevante informationer om patientens tidligere behandlinger, undersøgelsesresultater og cave-oplysninger (allergier, medicinintolerancer m.m.) som supplement til de eksisterende tilgængelige oplysninger.

Yderligere er det hensigten at give borgerne en øget indsigt i egne patientjournaler og dermed en øget bevidsthed om egen sygdom og basis for aktiv deltagelse i behandling og egenomsorg.

Samtidig med etableringen af adgang til journaldata er det et mål at skabe en teknisk løsning, så det kun er muligt for klinikere at tilgå journaldata, hvis der er en behandlingsrelation mellem behandler og patient. Desuden skal de enkelte borgere kunne følge klinikers adgang til pågældende borgers egne journaldata.

Således skal e-journal "lukke det hul", der kan opstå, når behandleren ikke har nok information om patienten i sit eget system, enten fordi oplysningerne ikke findes, eller fordi de ikke er nået frem i tide.

Figuren viser antal opslag i e-journal fra 2005 til 2010 fordelt på sygehusopslag og borgeropslag samt antallet af patienter/borgere i systemet.

Hvad er e-journal?

E-journal-løsningen indeholder data om patientbehandlinger på sygehuse og er etableret som et redskab til klinisk informationsformidling mellem behandlere på sygehuse og i praksis samt over for borgere.

Hvor mange data er der i e-journal?

E-Journal-databasen indeholder p.t. patientjournaler for cirka 80 procent af alle nulevende danskere for perioden 2000-2009.

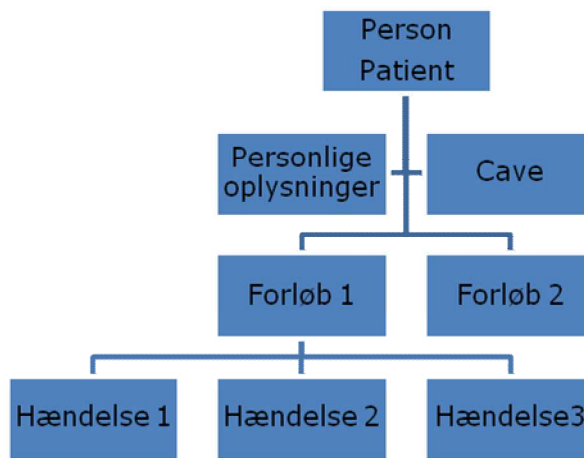
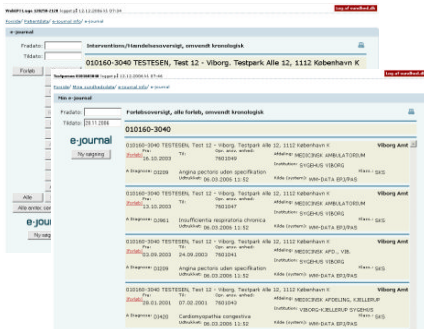
1.1 Data i e-journal

E-journal fødes af data fra sygehussystemerne og bringes via udtræk til e-journal-databasen, hvorfra brugerne kan se data om deres patienter eller om sig selv ved brug af en browser.

Ud over data fra den elektroniske patientjournal (EPJ) og det patient-administrative system (PAS) kan der også via EPJ og PAS komme parakliniske informationer fra laboratoriesystemer, radiologiske informationssystemer, mikrobiologiske og biokemiske systemer såvel som andre systemer.

Adgang til e-journal foregår for borgerne ved brug af deres digitale signatur, for de praktiserende lægers vedkommende ved brug af enten deres digitale medarbejdersignatur eller en "knapløsning"¹ i deres lægepraksissystem og for de sygehusansatte typisk via en "knapløsning" i deres EPJ eller PAS.

Strukturen af de data, der kan ses i e-journalen, følger den struktur, der er givet af strukturen af data i fødesystemerne (PAS og EPJ), og er vist overordnet i nedenstående figur.

Til en person/patient er der ud over cave og personlige oplysninger tilknyttet et eller flere forløb, der igen består af en eller flere hændelser.

¹ En "knapløsning" er et link eller direkte opslag fra eget fagsystem, således at brugeren undgår at logge på via en ekstra arbejdsgang udenfor sit eget fagsystem.

1.2 Om MedCom 7- udbredelsen af e-journal

I projektperioden 2010-2011 vil de fleste af de tidligere aktiviteter (fra MedCom 6) blive videreført uændret med hovedvægt på egentlig udbredelse af anvendelsen, forbedring af præsentationen og yderligere forbedring af datagrundlaget. Der vil være en forhandling med regionerne om mulige nye aktiviteter. Dette kan dreje sig om:

- Mulighed for levering af cave-oplysninger fra Region Hovedstaden og Region Syddanmark.
- Etablering af arkivering i e-journal af data fra nedlagte journalsystemer.
- Undersøgelse af muligheden for lagring og visning af en svangerjournal fra Region Midtjylland.
- Undersøgelse af muligheden for opsamling og visning af strukturerede telemedicinske data fra patienter i eget hjem, Region Midtjylland.

1.2.1 MedComs opgaver

MedComs opgaver i relation til projektet omfatter:

- Generel projektledelse
- Koordinering af forbedringstiltag, herunder releasestyring
- Koordinering af leverandøraktiviteter
- Koordinering af drift og driftsinformation på sygehuse og på sundhed.dk
- Monitorering af dataleverance og anvendelse
- Audit af praksis og sygehusadgang
- Sekretariatsunderstøttelse af de tre e-journal-grupper og ad hoc-fora
- Hotline for e-journal-brugere
- Vedligeholdelse af information på sundhed.dk og medcom.dk
- Deltagelse i relevante arbejdsgrupper (bl.a. NPI og Informations sikkerhedsrådet)

1.2.2 Regionernes opgaver

De opgaver, regionerne skal udføre i forbindelse med projektet, omfatter:

- Styregrupperepræsentation (1 person)
- Brugergrupperepræsentation (1-2 personer afhængigt af regionens størrelse)
- Opsamling af brugerønsker
- Kvalifikation af forbedringsforslag
- Udfærdigelse af testprotokoller
- Testaktiviteter ved releases
- "Drift"
- Administration af klassiske brugere (Midt/Syd)
- Audit, herunder praksisadgang
- Organisation/administration, herunder nægtet aktindsigt (nægtet videregivelse)
- Information/udbredelse til klinikere og borgere
- Borgerkontakt, herunder spørgsmål og svar
- Rettelse af forkerte journaloplysninger
- Dataleverance og udbredelse
- Etablering af udtræk fra nye systemer
- Løbende validering og stikprøvekontrol af dataudtræk
- Ordreafgivelse (og finansiering) til leverandører
- Betaling til fælles drift (samlet cirka 5-6 mio. kr./år)

2. Gevinstpotentialer ved deltagelse i projektet

Hvad synes brugerne om e-journal?

En evaluering gennemført i 2009 af Rambøll Management viste stor tilfredshed med systemet især fra borger- og sygehusside.

Overordnede gevinster

- Bedre adgang til data fra sygehuse
- Hurtigere adgang til data
- Bedre forberedelse til samtaler og udredning
- Øget patientsikkerhed

"Der er kommet patienter hos os, en af dem i over et år, uden at vi har kunnet få journalen fra vores kollega. Der har jeg brugt e-journalen meget til at se, hvad der har været af undersøgelser. Der har det været en stor hjælp at have e-journalen. Det sætter mig bedre i stand til at se, hvad der foregår."

Birgitte Fjerbæk, praktiserende læge, Roslev Kommune

Evalueringen i 2009² samt interviews med nøglepersoner i 2010 viser, at der er en række gevinster og gevinsterpotentialer ved at deltage i e-journal projektet. Disse gevinsterpotentialer kan bedst, med den nuværende brug, opdeles i gevinster for sygehuse, praktiserende læger og borgere. Hver af disse grupper er dækket separat.

2.1 Overordnede gevinster

De overordnede gevinster for alle parter – borgere, sygehusansatte og praktiserende læger – er en højere grad af opdateret information om de tiltag, der er gjort og dokumenteret på sygehuse. E-journal giver alle tre parter bedre adgang til data fra sygehuse, hurtigere adgang og dermed mulighed for at forberede sig bedre til samtale og udredning. Dette giver mulighed for forbedrede arbejdsgange, der øger patientsikkerheden.

2.2 Gevinster for alment praktiserende læger

De praktiserende læger bruger primært e-journal til at finde supplerende informationer, de ikke har adgang til via deres eget praksislægesystem. Det er således ikke så ofte, den enkelte praktiserende læge bruger systemet, men de informationer, der kan fås, hvor andre kilder svigter, er meget værd. Det vurderes, at systemet, efter lidt startvanskeligheder, er rimelig nemt at bruge, men at det kan være tidskrævende.

Adgangen til e-journal foregår ved brug af digital signatur eller en "knapløsning" i lægens eget journalsystem, hvor lægen kan komme direkte ind i e-journalen for den patient, der er i fokus. Gevinstpotentialet er størst ved den direkte adgang, da det er enklere, hurtigere og mere sikkert.

Et nationalt patientindeks er under etablering, og adgang til data i e-journal kan med tiden ske via dette indeks. Hvis alle data kommer til deres eget lægepraksissystem til tiden, og hvis der via "knapløsning" er adgang til andre supplerende databaser, som sammen med e-journal er samlet under det nationale patientindeks, får de praktiserende læger de data, de har brug for. Men det varer et stykke tid, og indtil

² *Brugerundersøgelse af e-journal, Resultater og analyser*, marts 2009, Danske Regioner og Rambøll Management.

da er e-journal et vigtigt værktøj til at opnå adgang til de relativt få (men meget vigtige) informationer, de ellers ikke kan få.

Gevinstpotentialiet for de praktiserende læger er således, at de kan få bedre information om deres patienter i handlingsforløb hos andre aktører.

I det følgende præsenteres de tre væsentligste gevinstpotentialer, som de praktiserende læger kan opnå ved udbredelsen af e-journal.

1. Følge op på egne patienters forløb på sygehuset

For praksislæger kan e-journal blandt andet benyttes i følgende situationer:

- En patient er henvist til sygehusbehandling. Lægen har mulighed for at følge udredning og behandling, mens den står på.
- En patients epikrise er forsinket eller mangelfuld. Lægen har mulighed for at se kronologiske udrednings- og behandlingsaktiviteter.
- En patient er blevet udskrevet fra hospitalet. Tvivlsspørgsmål og uklarheder hos patienten kan afklares ved at gennemgå udrednings- og behandlingsaktiviteter i e-journal.
- Opfølgning på, om sygehuset har fået foretaget de aftalte undersøgelser.

Disse eksempler viser en mulighed for forøgelse i kvaliteten af privatpraktiserende lægers service over for deres patienter, idet der med e-journal er mulighed for:

- Løbende at monitorere behandlingen på sygehuset.
- Hurtigere adgang til information om behandlingen.
- Hjælp til fortolkning af udrednings- og behandlingstiltag fra sygehuset.

2. Støtte til dialog med patienterne

For de praktiserende læger består en vigtig anvendelse i støtte til dialogen med patienterne, især når epikrisen eller anden information ikke er nået frem i tide til deres lægepraksissystem. Med e-journal kan lægen bedre give patienten hjælp til fortolkning af udrednings- og behandlingstiltag, hvis patienten ikke kan forstå egne e-journal-data eller ikke selv har adgang til disse via digital signatur.

"Det er godt, at man via e-journal kan finde de præcise oplysninger, man har brug for. Det er muligheden for at få stillet en faglig nysgerrighed. Specielt også for de af mine patienter, hvor jeg ikke får tilstrækkelig information fra udskrivningskortene."

Birgitte Fjerbæk, praktiserende læge, Roslev

Således er det vigtigt for de praktiserende læger, at så mange afdelinger og sygehuse er med til at levere data til systemet som muligt, og at der er en tilgængelig samling af alle data i medicinprofilen, e-journal, laboratoriesvar og kommende nationale datakilder.

3. Dækning for hinanden ved ferie og sygdom hos kolleger

De praktiserende læger bruger e-journal i situationer, hvor de dækker for hinanden ved ferie og sygdom. I den situation har de i dag ikke adgang til kollegernes praksislægesystemer og står således på bar bund i forhold til viden om patienten.

E-journal giver mulighed til at se patientens overordnede forløb på sygehusene, men naturligvis ikke notater fra de andre praktiserende læger.

2.2.1 Vurdering af gevinster

I nedenstående vurderes de tre gevinster ved udbredelsen af e-journal i forhold til følgende fem kriterier:

- Tidsbesparelser
- Udgiftsbesparelser
- Reduktion af administrative byrder
- Styrket faglig indsats
- Direkte patientrelaterede gevinster.

Tabel 1. Samlet vurdering af gevinster ved udbredelsen af e-journal hos de praktiserende læger

	Vurdering af gevinster ved udbredelsen af e-journal				
	Gevinsttyper				
	Tidsbesparelser	Udgiftsbesparelser	Reduktion af administrative byrder	Styrket faglig indsats	Direkte patientrelaterede gevinster
1. Følge op på egne patienters forløb på sygehuset	Lav	Ingen	Medium	Høj	Høj
2. Støtte til dialog med patienterne	Lav	Ingen	Høj	Høj	Høj
3. Dækning for hinanden ved ferie og sygdom hos kolleger	Medium	Ingen	Medium	Høj	Høj

2.3 Gevinster for sygehusansatte

De sygehusansatte kan benytte e-journal til at opnå overblik over patientforløb og patienters sygehistorie, som de i en række situationer ikke ville kunne få på anden måde, enten når data om patienten ikke er i egen EPJ, PAS eller papirjournal, eller ved indlæggelser om natten, når der ikke er sekretærassistance.

Således kan e-journal være den eneste kilde til oplysninger om tidligere forløb i akutte situationer og ved overflytninger mellem sygehuse. Sundhedsprofessionelle udtrykker, at historiske oplysninger er vigtige, og at de ønsker den størst mulige kronologiske dækning af sygdomsforløb.

For klinikere på sygehusene benyttes e-journal således blandt andet i følgende situationer, når data om patienten ikke er i egen EPJ, PAS eller papirjournal:

- På en specialafdeling kan man få basisinformation (herunder cave) om en henvist patient fra en anden afdeling.
- For en henvisende afdeling kan man som opfølgning få detaljeret information fra en specialafdeling om udrednings- og behandlingsaktiviteter.
- En specialafdeling har mulighed for at overvåge, om en anbefalet behandling følges af den henvisende afdeling hvis dette i øvrigt er aftalt.
- På en specialafdeling kan en konference om henviste patienter fra flere henvisende sygehusafdelinger gennemføres ved at slå op i e-journal (og måske bruge en storskærm).
- Når der ringes ind til en specialafdeling, kan det ved hjælp af opslag i e-journal lettere afgøres per telefon, om patienten skal indlægges, eller om der er tale om en tilstand i forhold til tidligere, der ikke kræver indlæggelse.
- Man kan nå at forberede sig inden en akut patient ankommer per ambulance. Den sygehusansatte kan danne sig et overblik over den patient, der er på vej.
- Patienten er ankommet, men papirjournal foreligger ikke. Den sygehusansatte kan danne sig et overblik.

- Patienten, som lægen ikke har behandlet før, erindrer ikke altid, eller er ikke i stand til at redegøre for sine tidligere indlæggelser og sin sygdom.
- Tidligere forløb fra andre sygehuse ønskes undersøgt.
- Epikriseskrivning, hvor der ikke er adgang til en EPJ eller papirjournal.
- Opfølgning på indlagt patient, hvor der ikke er adgang til en EPJ eller papirjournal.
- Ved skrivning af dødsattest kan e-journal supplere med de nødvendige informationer.

Samlet omfatter gevinsterne hurtigere adgang via ”knapløsning” til patientdata og bedre overblik gennem filtre på informationen på den patientmodtagende afdeling.

Yderligere kan print og efterfølgende fax af journaler minimeres på den patientafgivende afdeling, hvis modtageren af journaldata selv kan finde dataene frem.

I det følgende fremlægges de fem væsentligste gevinstpotentialer, de sygehusansatte kan opnå ved udbredelsen af e-journal.

1. Relevant kronologisk journalinformation om patienten er let tilgængelig

De sygehusansatte har via e-journal en bedre mulighed for at forberede sig og se, hvad der faktisk ligger af relevant information om en patient, der har bevæget sig på tværs af systemet. Patientsikkerheden øges på grund af bedre adgang til resultater fra andre behandlere og undersøgelser.

2. Hurtigere adgang til patientdata fra andre sygehusenheder, som ikke er tilgængelige via eget system

Gevinsterne omfatter hurtigere adgang til information. Tidligere skulle lægen bede sekretariatet om at skaffe patientdata, og det kunne tage dagevis ved brug af papir. Der er også hurtig og nem adgang til opfølgning via e-journal.

3. Mindre administration ved fremfindning af patientdata

Der kan spares tid, papir og personale ved, at behandlerne selv kan fremskaffe patientdata fra andre sygehusenheder, som ikke er tilgængelige via eget system. Behandlerne behøver derfor ikke så meget sekretærhjælp til dette.

”Brugt rigtigt er e-journal jo den rene ”Google” ned i patientens data. Her kan man finde vigtige oplysninger om patienter fra andre sygehuse her og nu – oplysninger man ellers skulle vente dage på – og så er det måske lige meget, hvis det var akut.”

Finn Mathiesen, overlæge, Vejle Give Sygehus

4. Undgåelse af unødige gentagelser af undersøgelser og prøver

E-journalen kan bidrage til at undgå unødige gentagelser af undersøgelser og prøver, idet behandlerne både kan se, at de er foretaget, og kan forholde sig til de allerede foreliggende resultater. Henvisninger og visitation udgør således den primære brug.

Patientsikkerheden øges således på grund af bedre adgang til resultater fra andre behandlere, og fordi undersøgelser ikke behøver at blive gentaget.

5. Bedre samarbejde mellem afdelinger og sygehuse

Gevinstpotentialer omfatter bedre samarbejde mellem afdelinger og sygehuse om patientforløbet og dermed højnelse af den samlede kliniske kvalitet.

Derudover skal fremtidig brug af e-journal til forskning og ledelsesinformation berøres. Flere læger og administratorer nævner, at e-journal kan anvendes til forskning, idet man har adgang til store mængder kliniske data, der kan ekstraheres fra. Det er dog således, at dette kun foregår efter aftale med styregruppen og videnskabsetiske komiteer i det nuværende setup. Sygehusansatte kan i e-journal kun se data fra den patient, de er i gang med at behandle.

2.3.1 Vurdering af gevinster

Det samlede gevinstpotentiale ved udbredelsen af e-journal på sygehusene er ikke ubetydelig, og det vurderes, at de fleste vil kunne opnå på kortere sigt.

I nedenstående vurderes de fem gevinster ved udbredelsen af e-journal på sygehusene ud fra de tidligere angivne fem kriterier.

Tabel 2. Samlet vurdering af gevinster ved udbredelsen af e-journal på sygehusene

Vurdering af gevinster ved udbredelsen af e-journal på sygehusene					
	Gevinsttyper				
	Tidsbesparelser	Udgiftsbesparelser	Reduktion af administrative byrder	Styrket faglig indsats	Direkte patientrelaterede gevinster
1. Relevant kronologisk journalinformation om patienten er let tilgængelig	Høj	Lav	Medium	Høj	Høj
2. Hurtigere adgang til patientdata fra andre sygehusenheder, som ikke er tilgængelige via eget system	Høj	Lav	Medium	Lav	Lav
3. Mindre administration ved fremfindning af patientdata	Høj	Høj	Høj	Lav	Lav
4. Undgåelse af unødige gentagelser af undersøgelser og prøver	Medium	Høj	Medium	Medium	Høj
5. Bedre samarbejde mellem afdelinger og sygehuse	Medium	Lav	Medium	Høj	Høj

"Før jeg lærte e-journal at kende, var jeg ikke klar over, hvor mange data der var om mig på grund af mine mange indlæggelser og kontakter med forskellige sygehuse. Først var det måske lidt skræmmende, men så forstod jeg at bruge denne viden og blev en "oplyst patient", der kan stille de rigtige afklarende spørgsmål."

Borger

2.4 Gevinster for borgerne

Borgerne benytter e-journal, fordi den kan give dem et godt indblik i deres egen situation i forhold til tidligere og igangværende hospitalsbehandlinger, som de ikke let ville kunne få på en anden måde.

Således kan e-journalen hjælpe borgerne til at blive "den velinformerede patient", der kender sine egne (eller familiemedlemmers) data fra tidligere behandlinger og undersøgelser, som ikke altid foreligger for lægen til mødet med borgerne.

For borgere, der har været indlagt på hospital, kan e-journal benyttes i for eksempel følgende situationer:

- En borger er blevet udskrevet fra hospitalet. Borgeren har en interesse i at se mere specifikt, hvilket udrednings- og behandlingsforløb der har fundet sted. Borgeren kan eventuelt lade sin praksislæge kigge med og få forklaring.
- En borger, som er kroniker, har løbende mulighed for at følge behandlingen og eventuelle parakliniske nøgletal.
- En borger, som skal på hospitalet, kan danne sig et overblik over egen situation og blive ”den velforberedte patient”, der kan støtte lægen, når denne skal skabe sig et hurtigt overblik.
- Aktindsigt for borgerne via e-journal vil give hurtig indsigt i dele af det materiale, borgerne ellers skal søge om aktindsigt i.

I det følgende fremlægges de tre væsentligste gevinstpotentialer, borgerne kan opnå ved udbredelsen af e-journal.

1. Forberedelse til snak med egen læge eller hospital

Når en borger skal til egen læge eller på hospitalet igen, er der mulighed for at forberede sig til samtalen via e-journal.

Erfaringerne viser, at borgerne ikke altid forstår eller husker de informationer, de får i forbindelse med hospitalsbesøg, når de er syge og pressede.

Derfor kan e-journal give god information, når borgerne er hjemme i vante omgivelser og skal forberede sig til det videre forløb.

2. Hjælp til kronikere til at følge med i egne tal og forløb

Den direkte information via e-journal hjælper også i forhold til at give information om laboratorietal og andre parakliniske nøgletal til personer med kroniske lidelser, som de selv kan monitorere.

Ofte er kronikere gode til selv at forstå og reagere på disse tal. Patienten kan forberede sig inden et ambulatoriebesøg og møde så velforberedt op, at både patienten og behandleren kan spare tid og optimere den fortsatte behandling.

3. Aktindsigt lettes

Idet e-journalen medvirker til at give aktindsigt i egne eller familiemedlemmers journaler, kan en række af de spørgsmål og den uvidenhed, der måtte være, afklares via e-journal, mens patienten er hjemme.

2.4.1 Vurdering af gevinster

Det samlede gevinstpotentiale ved udbredelsen af e-journal blandt borgerne er ikke ubetydeligt, og det vurderes, at de fleste vil kunne opnås på kortere sigt.

I nedenstående vurderes de tre gevinster ved udbredelsen af e-journal på sygehusene ud fra de tidligere angivne fem kriterier.

Tabel 3. Samlet vurdering af gevinster ved udbredelsen af e-journal blandt borgerne

	Vurdering af gevinster ved udbredelsen af e-journal blandt borgerne				
	Gevinsttyper				
	Tidsbesparelser	Udgiftsbesparelser	Reduktion af administrative byrder	Styrket faglig indsats	Direkte patientrelaterede gevinster
1. Forberedelse til snak med egen læge eller hospital	Ingen	Ingen	Lav	Høj	Høj
2. Hjælp til kronikere til at følge med i egne tal og forløb	Høj	Ingen	Lav	Høj	Høj
3. Aktindsigt lettes	Lav	Lav	Høj	Høj	Høj

2.5 Gode råd til implementering

Samlet set har både de praktiserende læger, de sygehusansatte og borgerne gode forudsætninger for at realisere de potentielle gevinster ved udbredelsen af e-journal. Der er imidlertid aspekter ved udbredelsen og implementeringen, der kræver en indsats, hvis det fulde potentiale skal realiseres. Herunder kan der specielt peges på følgende forhold, som vil være centrale:

- Tilretning og tilpasning i alle de regionale systemer, så de i videst muligt omfang beforder den datakommunikation og integration, der er nødvendig, for at patientdata fra sygehusene til e-journal kan finde sted. I dag har størstedelen af systemerne i regionerne mulighed for overførsel af data til e-journal-databasen, men enkelte af de tidligere amter mangler.
- Fortsættelse af den rette organisatoriske konstruktion til at sikre en fortsat løbende udvikling af e-journal.
- Gennemførelse af løbende og nødvendige tilpasninger af standarderne for at opnå størst mulig effekt og gennemslagskraft.

- Udbredelse af og introduktion til e-journal på sygehusene. Erfaringerne viser, at e-journal er ret let at anvende, når man først har brugt det nogle gange, og at der er for mange, der ikke kender til e-journal.
- Tæt samarbejde med lægesystemleverandører for at understøtte, at udviklingen af ”knapløsninger”, der giver hurtig adgang til e-journal, gennemføres for alle praksissystemer.
- Ændring af adgangen til e-journal i praksis, så det ikke kun er praksislægen, men også lægens medhjælp, der får adgang og kan foretage udvalgte opslag inden konsultationen.

Der ligger et stort gevinstpotentiale i udbredelsen af viden om e-journal på sygehusene. I dag er det meget kulturafhængigt, hvem der bruger e-journal, og en kort introduktion til e-journalens muligheder kan sørge for den videre faktiske udbredelse. De brugere, der allerede har taget e-journal til sig – og må betegnes som erfarne – skal være med til at vise de uerfarne fordelene, herunder

- Relevant journalinformation om patienten er let og hurtigt tilgængelig.
- Der kan spares tid, papir og personale, og der er hurtig og nem adgang til opfølgning og læring.
- Patientsikkerheden øges på grund af bedre adgang til resultater fra andre behandlere, og undersøgelser behøver ikke at blive gentaget.
- Der er bedre mulighed for korrekt patientbehandling.